

troer maaffee, at naar der er bevilget 2,000 Rbd., saa er dermed bevilget Noget til en saadan Forberedelse; men da Løbeattefterne og Kortene og Skrivematerialerne medtage 1,729 af disse 2,000 Rbd., saa kommer Indstillingen til at gaae ud paa, at Commissionens Medlemmer nu uden videre Forberedelse skulle gaae til Stedet, undersøge dets Bessaffenhed, og skønne dets Værd, efter selv at have samlet alle Data. Det maa vel indrømmes, at et øvet Die maaffee i kort Tid kan give en Mening om en Eiendoms Værdi; men jeg maa bede vel bemærket, at her skulle tre Mænd enes, og at et Skjøn om, hvad der kan være billig Landgilde og billig Indfæstning, ikke er saa let, saa at disse Mænd, naar de hver især ville gjøre deres Pligt, let kunne komme til forskellige Meninger om Resultatet, i hvilket Tilfælde de da maae gaae ind paa en dybere Undersøgelse. De maae da selv gaae ind paa at oplyse de forskellige Punkter, som efter Regjeringens Forslag skulle foreligge i Beskrivelsesforretningerne, og dermed bliver Commissionen selv en beskrivende. Men Commissionen kommer altsaa til at arbejde med dobbelt Bekostning og med meer en dobbelt Bekostning, imod hvad der var foreslaaet for de underordnede Mænd, som skulle affatte Beskrivelserne, ligesom ogsaa ved den Forsinkelse, som frembringes ved den langsomme Gang, og ved den tidligere Tilendebringelse, Tæfterne paa Godserne vilde komme til at vente ikke liden Tid, inden de kunne see deres Eiendomssteder taxerede og sig overdragne. Men det er dog ikke den Hovedindvending, jeg har imod denne Indstilling; det er derimod den, at den ikke tager noget Hensyn til den Bestemmelse i Loven, at naar blot een af Mændene er af en anden Mening, da skal Spørgsmaalet afgjøres ved Lov. Det er ei foreskrevet disse Mænd, at de skulle motivere deres Skjøn; de ere ikke forpligtede dertil, og jeg veed ikke, om de ville indlade sig paa en saadan udførlig Udvikling. Men selv om de ville det, ere jo dog Thingene, der skulle dømmes, og ogsaa Regjeringen lige usikre; thi det er rimeligt, at ligesom Mændene vilde være uentge om Skjønnets Resultat, saa ville de ogsaa være uentge i Bedømmelsen af de forskellige factiske Omstændigheder, og Thinget

skulde saa vælge efter personlig Tillid mellem den ene eller den anden af Siderne, men dette synes mig uhenftigsmæssigt. At der, naar Uenighed kommer — og den kan jo dog ikke ventes aldeles at ville udeblive, thi det er jo lidet sandsynligt, at tre Mænd, som hver især efter sin Overbeviisning samvittighedsfuldt skal skønne, skulle blive enige i disse 5000 a 6000 Tilfælde — bagefter skulde erhverves en Beskrivelse, synes mig ogsaa lidet rimeligt, idet en saadan beskrivende Autoritet da i Gjerningen kom til at skille imellem Regjeringens og Thingenes Besuldmægtigede. Derhos var det ikke engang retfærdigt, at man indskrænkede slige Beskrivelser til det enkelte Tilfælde; thi det enkelte Tilfælde kunde let afgjøres anderledes efter denne Beskrivelse, end Commissionen ellers havde skønnet, navnlig i den samme By. Man maatte altsaa have en Sammenligning med andre Steder, og udstrække den efterfølgende Beskrivelse til dem. Jeg troer, at naar Thinget vil overveie dette, saa vil man indsee, at saaledes at henvise til det blotte umiddelbare Skjøn, naar dog Loven skal opfyldes, deels vil forhale den hele Forretningsgang, deels gjøre det vanskeligt at bringe den Bestemmelse om Lovens Anvendelse, som ikke kan afvises, i Udførelse, nemlig at ved Lov skal Dissens mellem disse Mænd afgjøres. Naar der ved paalidelige Folk er optaget en saadan Beskrivelse, saa ville Taxationsmændene naturligtvis, forekommer det mig, kunne henvise til Beskrivelsen, og imod de Berigtigelser, som de kunne udtale ved enkelte Punkter, afgive et saadant Skjøn, at virkelig et Udvalg her i Thinget saavel som Regjeringen kunne bedømme, hvilken af Siderne man skal give Medhold ved en opstaaet Dissens.

Hvad angaaer det andet Punkt, nemlig Udgifterne til Commissionen, da er den efter mit Skjøn mindre vigtig; det er naturligtvis en Skjønssag, om man anseer 3 Rbd. daglig tilstrækkelig til Diæter til Commissionens Medlemmer. Bruge de mere, maae de naturligtvis anvende en Deel af deres Honorar. Hvad Secretairen angaaer, da er man gaaet ud fra, at 50 Rbd. om Maanedens var en Nedsættelse; thi man har ansat ogsaa hans Arbejde til 7 Maanedes. Det er imidlertid bemærket fra